

به نام خدا

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

دفتر توسعه آموزش دانشکده علوم پزشکی مهاباد

شیوه نامه جامع اجرایی دفتر توسعه آموزش

مقدمه:

مراکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی بعنوان یکی از مدیریت‌های دانشگاه از بدو تاسیس، تاثیر غیر قابل انکاری در ارتقای کیفیت آموزش پزشکی در سطح کشور داشته‌اند. آخرین شرح وظایف این مراکز در سال ۱۳۹۵ تدوین و ابلاغ شده است. مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سال ۱۴۰۱ با توجه به تجربیات ارزشمند موجود و تغییراتی که در روند فعالیت‌های آموزشی در سطح کشور صورت گرفته شرح وظایف مراکز مطالعات و دفاتر توسعه را بازبینی و تدوین کرد در این راستا جهت شفاف سازی شرح وظایف مصوب برای دفاتر توسعه، کارشناسان واحدهای مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه ارومیه اقدام به تدوین شیوه‌نامه نمودند.

تعاریف:

مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی: منظور مرکز مستقر در ستاد دانشگاه با همین عنوان می‌باشد. در این شیوه نامه، به طور مختصر، مرکز مطالعات نیز عنوان می‌شود.

دانشکده: منظور دانشکده‌های ششگانه دانشگاه می‌باشد که دارای دفتر توسعه آموزش می‌باشند.

مراکز آموزشی درمانی: منظور مراکز آموزش درمانی ششگانه دانشگاه می‌باشد که دارای دفتر توسعه آموزش می‌باشند.

ارتباط: منظور ارتباط مستمر و هماهنگ همراه با ارائه بازخورد بین مرکز مطالعات در ستاد دانشگاه و دفاتر توسعه در دانشکده یا بیمارستان می‌باشد.

پژوهش در آموزش: مجموعه فعالیت‌های پژوهشی اعضای هیأت علمی و دانشجویان در زمینه آموزش است که منجر به ارتقاء سطح یادگیری می‌شود.

دانش پژوهی آموزشی: مجموعه فعالیت‌های نوآورانه آموزشی اعضای هیأت علمی دانشگاه در ارتباط با آموزش و یادگیری که منجر به ارتقاء سطح یادگیری می‌شود و واجد معیارهای ششگانه کلاسیک باشد.

برنامه درسی: مجموعه فعالیت‌ها و تجارب یادگیری است که دارای حداقل اجزای هدف، استراتژی آموزشی، روشهای تدریس و روشهای ارزشیابی می‌باشد.

ارزیابی دانشجو: انجام فرایندهای مناسب قبل، حین و پس از اجرای آزمون به منظور بهبود کیفیت آن است.

پاسخگویی اجتماعی: مجموعه فعالیت ها و تجربی است که علاوه بر تشخیص نیازها و مشکلات جامعه و برنامه ریزی مناسب برای آنها، برنامه های طراحی شده به طور موثر در سطح جامعه اجرا گردد.

ارتباط دفتر توسعه آموزش با مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی در دانشگاه:

دفتر توسعه آموزش به عنوان بازوهای اجرای مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاهها، دارای وظایف مشخص و تعیین شده ای می باشند و نقش کلیدی در بهبود و ارتقاء سطح کیفی آموزش دانشکده می توانند ایفا نمایند. از این رو، ضروری است که دفاتر آموزش در دانشکده ها با واحدهای مختلف در مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه هماهنگ و در راستای اهداف مشخصی همکاری نمایند.

✓ همکاری و مشارکت دفاتر توسعه در برگزاری جشنواره های آموزشی/برنامه جامع عدالت تعالی و بهره وری دانشگاهی و کشوری الزامی می باشد.

اقدامات و فعالیتهای مورد انتظار از دفاتر توسعه آموزش در حیطه پژوهش در آموزش:

واحد پژوهش در آموزش یکی از زیر مجموعه‌های مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی است و با همین عنوان نیز کمیته‌ای در دفاتر توسعه آموزش دانشکده‌ها و مراکز درمانی آموزشی باید تشکیل شود. این واحد با هدف شناسایی و رفع مشکلات آموزشی دانشگاه تاسیس و به گسترش کمی و کیفی پژوهش در آموزش پزشکی اهتمام ورزیده است. واحد پژوهش در آموزش به عنوان مغز متفکر مرکز توسعه عمل نموده و در راستای کمک به شناخت و تحلیل مسایل نظام آموزشی، طراحی و ارزشیابی مداخلات آموزشی، ترغیب و گسترش اجرا و به کارگیری طرح‌های کاربردی پژوهش در آموزش پزشکی و ایجاد تحرک و انسجام بخشیدن به فعالیتهای پژوهشی اعضای هیأت علمی دانشگاه و تامین منابع و ایجاد تسهیلات مالی و مشاوره‌ای در جهت انجام پژوهش‌ها با روش صحیح، فعالیتهای مختلفی را در دست اقدام و ارائه دارد.

- (۱) نیازسنجی سالیانه جهت تعیین اولویتهای پژوهشی در زمینه آموزش در دفاتر توسعه توسط کمیته پژوهش در آموزش
- (۲) اولویت بندی طرح‌های تحقیقاتی آموزشی دانشکده براساس نیازسنجی سالیانه
- (۳) دریافت مشاوره و ارتباط مستمر با واحد پژوهش در آموزش در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- (۴) ارسال طرح‌های تحقیقاتی از طریق سامانه پژوهشیار به بخش پژوهش در آموزش واقع در مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه
- (۵) اطلاع رسانی کارگاه‌های پژوهش در آموزش مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی به اعضای هیأت علمی
- (۶) برگزاری ژورنال کلاب‌های آموزشی با رویکرد تقویت تفکر پژوهش در آموزش
- (۷) اطلاع رسانی فعالیتهای و اقدامات پژوهش در آموزش در وبسایت واحد

اقدامات و فعالیتهای مورد انتظار از دفاتر توسعه آموزش در حیطه دانش پژوهی آموزشی:

واحد دانش پژوهی آموزشی یکی از واحدهای زیر مجموعه مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی می‌باشد که هدف آن انجام فعالیت در جهت حل یک مسئله مشخص در حوزه آموزش می‌باشد. از طرف دیگر دانش پژوهی آموزشی سعی دارد که در گسترش مرزهای دانش و ورود به عرصه‌های جدید نیز گامهای مؤثر و مفیدی بردارد. رسالت و رویکرد اصلی دانش پژوهی آموزشی به کار بردن دانش برای حل مشکلات آموزشی و رفع آنها می‌باشد.

- (۱) نیازسنجی از اعضای هیأت علمی دانشکده در مورد طرح‌های دانش پژوهی و طرح‌های نوآورانه آموزشی

- ۲) ارسال طرح های دانش پژوهی و نوآورانه آموزشی از طریق سامانه^۱ Meded1 به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- ۳) همکاری با مرکز مطالعات در بسترسازی برای شرکت اعضای هیأت علمی در جشنواره شهید مطهری دانشگاهی و کشوری
- ۴) دریافت مشاوره از واحد دانش پژوهی آموزشی مرکز مطالعات در موارد مورد نیاز
- ۵) اطلاع رسانی کارگاه های دانش پژوهی آموزشی به اعضای هیأت علمی
- ۶) همکاری و مشارکت دفاتر توسعه با مرکز مطالعات در برگزاری جشنواره کشوری و دانشگاهی شهید مطهری

اقدامات و فعالیت های مورد انتظار از دفاتر توسعه آموزش در حیطه برنامه ریزی درسی:

با عنایت به اینکه آموزش فرایندی پیچیده و چند بعدی بوده و بدون برنامه و بصورت تصادفی نمی توان توفیقی در جهت پیشبرد آن داشت، ضروری است این مقوله به شکلی جدی مدنظر دانشگاه قرار گیرد. برنامه ریزی درسی به عنوان یک مولفه ضروری در جهت پیشبرد آموزش از اهمیت بسزایی برخوردار می باشد. علاوه بر این، تاثیرگذاری فرایند یاددهی و یادگیری، تا حد بسیار زیادی، منوط به نحوه برنامه ریزی درسی و اجرای آن در سطح دانشگاه دارد. بر همین اساس، مدیریت برنامه درسی و تدوینی نظامی جامع برای آن، یک ضرورت غیرقابل انکار می باشد که به جد باید توسط مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی در دانشگاه مدنظر قرار گیرد. عدم وجود شیوه نامه و نظامی جامع در این زمینه، پیشبرد برنامه درسی را نیز به مخاطره می اندازد و مانع ایجاد یک چشم انداز موفقیت آمیز می گردد. عدم وجود سازوکاری جامع، منظم و برنامه ریزی، تلاش های اساتید و دانشجویان در زمینه فرایند یاددهی و یادگیری را می تواند با چالش هایی جدی روبرو سازد.

- ۱) نیازسنجی از اعضای هیأت علمی دانشکده در مورد عناوین کارگاه های برنامه ریزی درسی و شیوه های نوین تدریس
- ۲) نظارت و حمایت از شیوه های فعال (نوین) تدریس براساس شیوه نامه مصوب کمیته برنامه ریزی درسی
- ۳) ارتباط مستمر و هماهنگ با واحد برنامه ریزی درسی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی
- ۴) دریافت مشاوره از واحد برنامه ریزی درسی مرکز مطالعات در موارد مورد نیاز
- ۵) اطلاع رسانی کارگاه های برنامه ریزی درسی به اعضای هیأت علمی
- ۶) پایش و ارزشیابی نحوه تدوین و نگارش طرح درس و طرح دوره
- ۷) پایش و ارزشیابی نحوه اجرای طرح درس و طرح دوره
- ۸) ارائه مشاوره و هدایت اعضای هیأت علمی در مورد نحوه تدوین و نگارش طرح درس و طرح دوره

۹) پایش اجرای آخرین تغییرات کوریکولوم‌های آموزشی رشته‌های مختلف (بازنگری به میزان ۲۰٪ در سطح دانشگاه و بازنگری کلی در سطح وزارت)

اقدامات و فعالیت های مورد انتظار از دفاتر توسعه آموزش در حیطه ارزیابی دانشجو:

یکی از وظایف اساسی و مهم دانشگاه‌های علوم پزشکی تربیت فارغ التحصیلانی متخصص است. به منظور تضمین کیفیت دانش آموختگان و پاسخگویی به جامعه، ارزیابی دانشجویان در طول تحصیل امری اجتناب ناپذیر است. هدف نهایی ارزیابی دانشجو، ترغیب و تشویق فراگیران به مطالعه و یادگیری و اطمینان از یادگیری ایشان است. با توجه به اهمیت ارزیابی دانشجو در ارتقای یادگیری، بهبود کیفیت آموزش و اطمینان از کیفیت دانش آموختگان، لازم است دانشگاه رویکردی جامع و نظام مند به ارزیابی دانشجو داشته باشد تا از تناسب آن با برنامه‌های آموزشی اطمینان حاصل کند.

۱) پایش و نظارت بر حسن اجرای آیین نامه نظام جامع ارزیابی دانشجو در گروه‌های آموزشی و ارسال نتایج به کمیته ارزیابی دانشجو در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

۲) نظارت بر اجرای دستورالعمل‌های برگزاری آزمون‌های الکترونیکی و حضوری

۳) ارزیابی دوره‌ای آزمون‌ها و ارائه بازخورد مناسب و روش‌های مناسب جهت ارتقاء کیفیت آزمون‌ها

۴) رسیدگی به اعتراضات ارجاع شده براساس فلوچارت آیین‌نامه ارزیابی دانشجو

۵) نظارت بر توسعه برگزاری آزمون‌های الکترونیکی در تمامی مقاطع مختلف تحصیلی

۶) تحلیل آزمون‌ها و ارائه بازخورد به گروه‌های آموزشی و مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه جهت ارتقای کیفیت آموزش

۷) نظارت بر طراحی سوالات براساس کوریکولوم آموزشی و درج آدرس دقیق رفرنس برای هر سوال در آزمون‌ها

۸) اطلاع رسانی کارگاه‌های توانمندسازی اساتید در زمینه ارزیابی دانشجو به اعضای هیأت علمی

۹) ایجاد بانک سوال برای گروه‌های آموزشی با لحاظ استانداردهای طراحی سوال ذکر شده در کارگاه‌های توانمندسازی

۱۰) نظارت بر توسعه روش‌های نوین ارزیابی دانشجو

۱۱) تشکیل کمیته ارزیابی دانشجو (الزامی)

اقدامات و فعالیت های مورد انتظار از دفاتر توسعه آموزش در حیطه آموزش پاسخگویی اجتماعی:

با ظهور مفهوم جدید سلامت و بهداشت و به دنبال تحولات جهانی در آموزش پزشکی ضرورت تغییر در برنامه‌های آموزش پزشکی بر مبنای نیازهای جامعه با توجه به نقش نوین پزشک امری اجتناب ناپذیر می‌باشد. به نحوی که توانمندی‌های فارغ التحصیلان در شناسایی مشکلات بهداشتی - درمانی جامعه و نحوه انجام مراقبت و حفظ سلامت مردم افزایش یابد. تجلی عینی ادغام آموزش و خدمت یکی از عمده‌ترین راه حل‌های بهبود برنامه‌های آموزش پزشکی می‌باشد.

(۱) ارتباط مستمر و دریافت مشاوره از واحد آموزش پاسخگویی اجتماعی در مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی

(۲) اطلاع رسانی برگزاری کارگاه‌های توانمندسازی اعضای هیأت علمی در زمینه آموزش پاسخگویی اجتماعی

(۳) نظارت بر اجرای بازنگری کوریکولوم‌های آموزشی (۲۰٪ در سطح دانشکده و به طور کلی در سطح وزارت) در زمینه آموزش پاسخگویی اجتماعی و ارائه نتایج به مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه جهت طرح در شورای راهبری آموزش پاسخگویی اجتماعی

(۴) ترویج انجام پایان‌نامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی در زمینه آموزش پاسخگویی اجتماعی

(۵) همکاری و مشارکت دفاتر توسعه در برگزاری جشنواره‌های مختلف آموزشی (آتا)